

داستان فرش‌های سعدآباد

معاون اجرایی رئیس‌جمهور: لازم باشد، اسامی کسانی را که در نگهداری و خروج این فرش‌ها قصور داشته‌اند، اعلام خواهیم کرد

آذین آقاجانی
روزنامه‌نگار

«فرش‌های نفیس مجموعه فرهنگی-تاریخی سعدآباد ناپدید شدند! فرش‌هایی که تصاویر برخی از آنها در کتاب «گنجینه تار و پود، مجموعه تصاویر دومین کلکسیون بزرگ فرش جهان» در سال ۹۱ منتشر شده است.» انتشار این خبر در یک ماه اخیر، آن هم همزمان با هفته میراث فرهنگی، واکنش‌های بسیاری را در رسانه‌های داخلی و خارجی در پی داشت که برخی از آنها به سود خود به آن دامن زدند و به عبارتی از آب گل‌آلود ماهی گرفتند. مجموعه فرهنگی-تاریخی سعدآباد، مجموعه‌ای است که آثار هنری و تاریخی ارزشمندی را در خود جای داده است؛ برخی از این آثار متعلق به هنرمندان ایرانی است، از جمله فرش‌های دستباف نفیسی که چشمان هر بیننده‌ای را به خود خیره می‌کند. برخی از آثار هم متعلق به هنرمندان خارجی است که سرسراها و فضاهای مختلف این مجموعه را به خود اختصاص داده است.

عکس‌ها تزئینی است

روز ۳۱ اردیبهشت‌ماه خبری روی خروجی خبرگزاری فارس قرار گرفت که بازتاب‌های بسیاری را به همراه داشت. بر اساس این خبر، ۴۸ تخته فرش دستباف و نفیس، بین سال‌های ۹۲ تا ۹۵ یعنی در دوره ریاست جمهوری حسن روحانی، از ساختمان حافظیه کاخ سعدآباد خارج و مفقود شده‌اند.

همین خبرگزاری به نقل از یک شاهد عینی که در همان دوران در ساختمان حافظیه مسئولیت داشته و نام او را ذکر نکرده، اعلام کرد: «سال ۹۵ فرش‌ها را با یک دستگاه وانت مزدا بردند منزل...؛ گفتنی است ساختمان حافظیه سعدآباد متعلق به نهاد ریاست جمهوری است که از آن به عنوان محلی برای استقبال از رؤسای جمهور و میهمانان خارجی توسط دولتی‌ها استفاده می‌شود.» در همین حال روابط عمومی مجموعه فرهنگی-تاریخی سعدآباد در واکنش به این خبر اعلام کرده است: خبری مبنی بر «ناپدید شدن فرش‌های نفیس ساختمان حافظیه سعدآباد در سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۵» منتشر شد و بازتاب گسترده‌ای میان افکار عمومی داشت.

لازم به توضیح است، همان‌طور که در خبر یاد شده آمده، ساختمان حافظیه متعلق به نهاد ریاست‌جمهوری است و حفاظت از آن در حیطه وظایف و اختیارات وزارت میراث فرهنگی نیست. مجموعه ۱۸۰ هکتاری سعدآباد مشتمل بر بناها و کاخ‌موزه‌هایی است که برخی از آنها در تملک نهادهایی غیر از میراث فرهنگی است.»

یکی از مسئولان این مجموعه که نخواست نامش فاش شود، در گفت‌وگویی با خبرنگار «ایران» با تأکید مجدد بر اینکه ساختمان حافظیه متعلق به نهاد ریاست‌جمهوری است و اختیار آن کاملاً از دست «سعدآباد» خارج است، بیان کرد: «ما در آن دوره (روحانی) حتی نمی‌توانستیم وارد آن ساختمان شویم. آنجا پروتکل‌های بسیار سخت و سختی

دارد و هرکسی نمی‌تواند به‌راحتی واردش شود. در صورت درست بودن این خبر، نهاد ریاست‌جمهوری دوره قبل باید پاسخگو باشد.» این مسئول خاطرنشان کرد: «اصلاً باید ببینیم آیا کلاً ۴۸ تخته فرش در ساختمان حافظیه جا می‌شود که پهن کنیم، یا اینکه در انبار یا گنجینه‌ای نگهداری می‌شده است. بعید می‌دانم این تعداد فرش آنجا جا شود مگر اینکه قالیچه‌های دو سه متری بوده باشد که آنها را هم فرش محسوب کرده باشند. البته من واقعاً تصور دقیقی از آنجا ندارم و باید توسط کارشناسان بررسی شود.»

این ماجرا موجب شد که خبرنگاران سه‌شنبه ۲ خردادماه در حاشیه آیین رونمایی از «طرح‌های حفاظت و مرمت بناها و آثار تاریخی و اقدامات یگان حفاظت میراث فرهنگی» سراغ وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی بروند. عزت‌الله ضرغامی درباره «ناپدید شدن فرش‌های کاخ سعدآباد» اظهار کرد: «حراست ما بعد از صحبت با نهادهای مختلف، یک گزارش مقدماتی ارائه داده‌اند که این گزارش هنوز قابل استناد نیست. در جریان باشید غیر از اینکه این اتفاق مربوط به دوره‌های گذشته است، خود آن مجموعه نیز در اختیار میراث فرهنگی نیست. یعنی بخشی از کاخ سعدآباد در اختیار دستگاه‌های دیگری است که وظایف قانونی خود را انجام می‌دهند. من گفته‌ام آخرین اطلاعات این اتفاق را در بیاورند. حتماً باید اطلاعات آن به نظر مردم برسد که این مسأله روشن شود؛ هم اصل قصه و هم کیفیت و چگونگی آن.»

این در حالی است که علی‌اصغر مونسان، رئیس سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی دولت روحانی (سال‌های ۹۲ تا ۹۵)، هم در گفت‌وگویی با «رویداد ۲۴» اظهار کرده است: «اگر این فرش‌ها تاریخی بود، در اختیار میراث بود و در موزه‌های ما قرار داشت؛ اموال ما سر

جایش است؛ امکان ندارد که این فرش‌ها اثر تاریخی بوده و در اختیار نهاد قرار گرفته باشند. نمی‌دانم این فرش‌ها اصلاً چه بوده و به ما هم ربطی نداشته است.» البته این اظهارات مونسان قابل درک نیست چرا که کارشناسان، ارزش ریالی تنها ۱۰ قطعه از قالی‌های نفیس مفقوده را که یکی از آنها متعلق به دوره قاجار است، بر اساس قیمت سال ۱۴۰۰ و با در نظر گرفتن قدمت، نوع طراحی، مکتب هنری و خصوصیات فیزیکی‌شان مبلغی معادل ۱۲۷ میلیارد تومان تخمین زده‌اند!

رئیس دفتر روحانی: ما خود مدعی این پرونده بودیم و به دنبال فرش‌ها / مطرح کردن دوباره این اتفاق، سیاسی است

در ادامه واکنش‌های ضد و نقیض به ماجرای فرش‌های مفقود شده کاخ سعدآباد، روز سه‌شنبه ۱۶ خردادماه، محمود واعظی، رئیس دفتر روحانی (رئیس‌جمهور سابق)، با بیان اینکه مدعی این پرونده، نهاد ریاست‌جمهوری در دولت دوازدهم بود، به «ایلنا» گفت: «از ابتدای دولت یازدهم گزارش‌هایی درباره مفقود شدن چند تخته فرش در ساختمان حافظیه در فاصله سال‌های ۹۰ تا ۹۲ (دوره ریاست‌جمهوری احمدی‌نژاد) دریافت شد. نهاد ریاست‌جمهوری نیز به عنوان «مدعی»، به وسیله بازرسی ویژه نهاد، پیگیری کرد و حتی پرونده به اطلاع نهادهای نظارتی خارج از دولت هم رسید. پرونده فرش‌ها در حال پیگیری بود. حتی برخی اخبار حکایت از آن داشت که به مرحله صدور رأی نیز رسیده است که برخی خبرگزاری‌ها، با انتشار خبری مخدوش و مغشوش و با اتکا به شنیده‌ها و منابع آگاه، خبرسازی‌هایی را با هدف متهم کردن دولت قبل شروع کردند. در این خبرسازی‌ها با هدف منحرف کردن روند رسیدگی به پرونده، اتهام‌هایی علیه مقامات ارشد دولت روحانی و نزدیکانش مطرح شده که مستند به هیچ مدرک و شواهدی نیست، بلکه یک خبرسازی

جعلی است.» واعظی تأکید کرد که طرح مجدد و رسانه‌ای کردن موضوع مفقودی فرش‌ها از اساس، سیاسی و با اهداف انتخاباتی است. از سوی دیگر، علی بهادری جهرمی، سخنگوی دولت سیزدهم، در حاشیه جلسه سوم خرداد هیأت دولت، وقتی بحث فرش‌های مفقود شده کاخ سعدآباد به میان آمد، با ابراز تعجب از تلاش برخی افراد و رسانه‌ها برای انحراف افکار عمومی گفت: «این موضوع قدیمی بوده است. دولت سیزدهم چون فسادها و پرونده‌های بر زمین مانده فساد را دنبال می‌کند و در این باره شاکو و پیگیری موضوع است، خودش متهم می‌شود و خواهش ما از رسانه‌ها این است که کمک کنند معلوم شود چه کسی شاکو و چه کسی متهم است. دولت شاکو است و تخلفاتی را که چه در گذشته و چه در دوره حاضر رخ دهد باید پیگیری کرد.»

شناسایی ۹ متهم؛ یکی از اعضای ارشد دولت قبل و فرزند وی از متهمان اصلی این پرونده هستند!

تحقیقات درباره شناسایی متهمان پرونده مفقود شدن فرش‌های کاخ سعدآباد همچنان ادامه دارد و بر اساس آخرین خبرها از «ایرنا»، پرونده این اتفاق عجیب با ۹ متهم که برخی از نزدیکان یکی از مقامات ارشد دولت سابق نیز در میان آنها هستند، تحت عنوان «اختلاس، خیانت در امانت، سرقت و تصرف غیرقانونی در اموال دولتی» بر اساس قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشا، اختلاس و کلاهبرداری در یکی از شعب ویژه قضایی در حال رسیدگی است. در همین زمینه روز چهارشنبه ۱۷ خردادماه و همزمان با جلسه هیأت دولت، محسن منصوری، معاون اجرایی رئیس‌جمهور، به «ایرنا» گفت: «این تخلف، کار یک شخص نبوده و چندین نفر در این ماجرا دخیل هستند که برخی از آنها از مرتببان با مجموعه دولت قبل هستند. از نجابت دولت سوءاستفاده

نکنید! اگر لازم باشد اسامی کسانی را که در نگهداری و خروج این فرش‌ها قصور داشته‌اند، اعلام خواهیم کرد. توقع داریم اعضای دولت قبل، از نجابت و تحفظ دولت در این مسأله سوءاستفاده نکنند و اجازه دهند این پرونده فرایند قانونی خود را طی کند.» محمد دهقان، معاون حقوقی رئیس‌جمهور نیز درباره پرونده مفقود شدن فرش‌های مجموعه سعدآباد در گفت‌وگو با «ایرنا» تأکید کرد: «اینکه گفته شده ماجرا مربوط به دولت قبل از روحانی است، صحت ندارد و این اظهارنظر کاملاً با اسناد و گزارش سازمان بازرسی کل کشور مغایرت دارد. طبق اطلاعات معاونت حقوقی، این فرش‌ها از سال ۹۲ تا ۹۵ و در دولت روحانی مفقود و از مجموعه سعدآباد خارج شده است و سازمان بازرسی کل کشور به این موضوع ورود کرده و گزارش مفصلی را هم در مورد مفقود شدن این فرش‌ها در دولت دوازدهم ارائه و به نهاد ریاست‌جمهوری وقت اعلام کرده است.» دهقان نیز تعداد متهمان پرونده فرش‌های سعدآباد را ۹ نفر اعلام کرد و با اشاره به تشکیل پرونده قضایی در این باره، گفت: «یکی از اعضای ارشد دولت قبل و فرزند وی از متهمان این پرونده هستند.» تابستان سال گذشته، رسانه‌ها از گم شدن پرتره رنگ روغن مظفرالدین‌شاه، اثر کمال‌الملک، در کاخ گلستان خبر دادند. پس از آن مشخص شد که این پرتره سال ۱۳۷۸ از کاخ گلستان خارج شده است. سال ۷۹ پرتره مظفرالدین‌شاه در حراج کریستیز لندن به مبلغ ۴۴.۶۵۰ پوند انگلستان به فروش رفت! نه تنها این پرتره، تابلوهایی هم بوده که در تصاویر کاخ دیده می‌شود، اما در لیست‌های امین اموال کاخ نبوده است. حالا هم که صحبت از فرش‌های نفیس سعدآباد است. سؤال این است: چطور باید یک بار برای همیشه به این اتفاق‌ها پایان داد؟

۳۱

روز ۳۱ اردیبهشت‌ماه خبری روی خروجی خبرگزاری فارس قرار گرفت که بازتاب‌های بسیاری را به همراه داشت. بر اساس این خبر، ۴۸ تخته فرش دستباف و نفیس، بین سال‌های ۹۲ تا ۹۵ یعنی در دوره ریاست‌جمهوری حسن روحانی، از ساختمان حافظیه کاخ سعدآباد خارج و مفقود شده‌اند.

